

सहायक अनुदानाच्या जलद संवितरण व संनियंत्रणासाठी महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळातील अर्थ सल्लागार व मुख्य लेखाधिकारी यांना "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक" (Virtual Personal Deposit Account Administrator) घोषित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग,
शासन निर्णय क्रमांक :- संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.११/उद्योग-६.
मंत्रालय, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक : २९ नोव्हेंबर, २०२४.

वाच्या : १) वित्त विभाग, शासन निर्णय क्र.संकीर्ण-२०२३/प्र. क्र.११०/२०२३/कोषा-प्रशा-५, दि.१४/०२/२०२४.
२) महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ यांचे पत्र क्र.कार्यासन-६/रानिवि/२०८५-२०८७, दि.२४/०९/२०२४.
३) प्रधान महालेखाकार (लेखा व हकदारी) — I, महाराष्ट्र, मुंबई यांच्या कार्यालयाचे अनौ.सं. क्र.TM/Ch.२/ UOR no.१७३/उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग/२०२४-२५/१३०७ दिनांक १२/११/२०२४.

प्रस्तावना :-

वित्त विभागाच्या दिनांक १४.०२.२०२४ च्या शासन निर्णयामध्ये नमूद केल्यानुसार आहरण व संवितरण अधिका-यांना आणि अन्य अशासकीय कार्यान्वयन प्राधिका-यांना म.को.नि. नमुना क्रमांक ४४ देयकांद्वारे राज्याच्या एकत्रित निधीतुन २७-लहान बांधकामे, ३१-सहायक अनुदान(वेतनेतर), ३३-अर्थसहाय्य, ३५-भांडवली मत्तेच्या निर्मितीकरिता अनुदान, ५०-इतर खर्च, ५३-मोठी बांधकामे आणि वित्त विभागाद्वारे वेळोवेळी घोषित करण्यात येतील अशा अन्य उद्देश शीर्ष (Object Head)(अंतर्गत आहरित केल्या जाणा-या सहायक अनुदानाच्या निधीचा विनियोग करण्यासाठी "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा" (Virtual Personal Deposit Account) ही व्यवस्था व कार्यप्रद्धती लागू करण्यास मान्यता देण्यात आली आहे.

तसेच सदर शासन निर्णयातील परि.११.२ मध्ये मंत्रालयीन प्रशासकीय विभाग संबंधित आहरण व संवितरण अधिकारी आणि अन्य अशासकीय कार्यान्वयन यंत्रणांच्या बाबतीत अशा कार्यान्वयन यंत्रणेचे वित्तीय कामकाजाचे प्रभारी अधिकारी यांना वित्त विभागातील संबंधित व्यय कार्यासन आणि कोषा. प्रशा-५ कार्यासन, तसेच महालेखापाल, (ले. व अ.) कार्यालय यांच्या मान्यतेने शासन निर्णयाद्वारे 'आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक' म्हणून घोषीत करतील, असे नमूद करण्यात आले आहे.

त्याअनुषंगाने महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळातील अर्थ सल्लागार व मुख्य लेखाधिकारी यांना "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक" म्हणून घोषित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

शासनाकडून महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळास (२८५१०५८५) १०५, खादी व ग्रामोद्योग (००)(००)(०१) ३१-सहायक अनुदान (वेतनेतर) व (२८५१५३२६)(००)(०९) मध केंद्र (कार्यक्रम) ३३-अर्थसहाय्य या लेखाशिर्षातर्गत अनुदान प्राप्त होते. सदरचा निधी हा विकास आयुक्त (उद्योग) आहरण व संवितरण अधिकारी

यांचेमार्फत आरटीजीएसद्वारे मंडळाकडे जमा केला जातो. विकास आयुक्त (उद्योग) उद्योग संचालनालय, मुंबई यांच्या कार्यालयातील लेखा अधिकारी हे मंडळाचे आहरण व संवितरण अधिकारी आहेत. तथापि महाराष्ट्र राज्यातील ग्रामीण भागात कुटीर उद्योगाच्या माध्यमातून आर्थिक विकासाला चालना देणे, ग्रामीण भागातील लोकांना स्वरंजेगार उपलब्ध करून देणे. तसेच केंद्रीय खादी व ग्रामोद्योग आयोगाच्या व राज्य शासनाने मंडळावर सोपविलेल्या विविध योजनांची अंमलबजावणी करण्यासाठी महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ हे प्रत्यक्ष कार्यान्वयन यंत्रणा आहे.

२. महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळातील अर्थ सल्लागार व मुख्य लेखाधिकारी यांची "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक" Virtual Personal Deposit Account Administrator (VPDA) म्हणून घोषित करण्यात येत आहे.

३. मा.महालेखापाल यांच्या संदर्भ क्र.३ च्या अनौपचारीक संदर्भात नमुद खालील अटी व शर्ती वर नमूद "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक" यांना बंधनकारक राहतील.

- i. आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक यांनी के-ठेव व आगाऊ रकमा, (बी) बिनव्याजी ठेवी, प्रधान लेखाशिर्ष ८४४३ नागरी ठेवी, उप-प्रधान लेखाशिर्ष ००, गौण शिर्ष १०६ वैयक्तिक ठेवी, गट शिर्ष (००), उपशिर्ष (०२) आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा (८४४३५४४१०१) या लेखाशिर्षांतर्गत आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा खाते उघडावे.
- ii. सदर VPDA लेखापरीक्षणाच्या अधीन असेल.
- iii. संबंधित GR मधील सर्व नियम, नियम, अटी आणि शर्ती नमूद केलेल्या VPDA संदर्भात पाळल्या गेल्या आहेत याची प्रशासक खात्री करेल.
- iv. निधीची कमतरता टाळण्यासाठी VPDA कडे कोणतीही रक्कम हस्तांतरित केली जाणार नाही.
- v. VPDA केवळ राज्य योजनेसाठी लागू असेल. केंद्रीय क्षेत्र आणि केंद्र पुरस्कृत योजनांसाठी VPDA लागू असणार नाही.
- vi. उक्त VPDA हे फक्त CRC २८५१०५८५ आणि २८५१५३२६ अंतर्गत ३१ सहायक अनुदान (वेतनेतर) साठी म.को.नि. नमुना क्र. (MTR)-४४ देयकांद्वारे आहरीत केल्या जाणा-या अनुदानांसाठी असेल. भांडवली लेखाशिर्ष आणि कर्ज लेखाशिर्ष अंतर्गत कोणतीही रक्कम VPDA कडे हस्तांतरित केली जाणार नाही. VPDA मधून खर्च झाल्यानंतर प्रशासकाने वेळेवर उपयोगिता प्रमाणपत्र सादर करावे. VPDA कडून होणारा खर्च संबंधित अनुदानाच्या मंजुरी आदेशानुसार असेल.
- vii. VPDA अंतर्गत खर्च न झालेली शिल्लक रक्कम सदर निधी आहरीत केल्याच्या तारखेपासून अथवा VPDA खात्यात निधी जमा केल्याच्या तारखेपासून एक वर्ष पूर्ण झाल्यानंतर अथवा मंजुरी आदेशात नमूद केलेल्या कालावधीपर्यंत यापैकी जे आधी असेल तोपर्यंत एकत्रित निधीमध्ये परत जमा केली जाईल.
- viii. प्रशासकांद्वारे जिल्हा कोषागार अधिकाऱ्यासोबत VPDA अंतर्गत शिल्लक रक्कमेचा मासिक ताळमेळ घातला जाईल.
- ix. कोषागार अधिकाऱ्यांद्वारे महालेखापाल कार्यालयाशी शिल्लक रक्कमेचा ताळमेळ साधला जाईल. आर्थिक वर्षाच्या शेवटी महालेखापालाच्या पुस्तकांमध्ये शिल्लक असल्याची पुष्टी करण्यासाठी कोषागार अधिकारी महालेखापाल कार्यालयाकडे शिल्लक प्रमाणपत्र सादर करेल.
- x. वित्त विभागाच्या शा.नि. क्र. संकीर्ण/२०२३/प्र.क्र.११०/२०२३/कोषा प्रशा-५ दिनांक १४/०२/२०२४ मधील सर्व अटी/सूचना चे पालन केले जाईल.
- xi. महाराष्ट्र कोषागार नियम, १९६८ च्या नियम ४९५ सह सर्व नियम VPDA ला लागू असतील.

४. वरीलप्रमाणे "आभासी वैयक्तिक ठेव लेखा प्रशासक" म्हणून घोषित करण्यात आलेल्या अधिकाऱ्यांनी वित्त विभागाच्या दि.१४ फेब्रुवारी, २०२४ रोजीच्या शासन निर्णयामधील परिच्छेद क्र. ११.३ व ११.४ मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे कार्यवाही करावी.

वित्त विभागाच्या दि.१४ फेब्रुवारी, २०२४ रोजीच्या सदर्भाधीन शासन निर्णयान्वये प्रशासकीय विभागास प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारानुसार, तसेच वित्त विभाग अनौपचारीक संदर्भ क्र.५९७२/२०२४/व्यय-१६, दि.०४/१०/२०२४ व क्र.३०३/२०२४/को.प्र.५, दि.०८/१०/२०२४ आणि महालेखापाल कार्यालयाच्या अनौपचारीक संदर्भ क्र TM/Ch.२/ UOR no.१७३/उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग/२०२४-२५/१३०७ दिनांक १२/११/२०२४ अन्वये प्राप्त सहमतीनुसार सदर शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

५. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा सांकेताक २०२४११२९१७०५२०७११० असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(शामकांत सोनवणे)

कार्यासन अधिकारी, महाराष्ट्र शासन

प्रत :- माहितीसाठी व आवश्यक त्या उचित कार्यवाहीसाठी अग्रेषित.

१. मा. राज्यपाल यांचे सचिव
२. मा. मुख्यमंत्री यांचे अपर मुख्य सचिव
३. मा. उप मुख्यमंत्री (गृह) यांचे सचिव
४. मा. उप मुख्यमंत्री (वित्त व नियोजन) यांचे सचिव
५. सर्व मा. मंत्री यांचे खाजगी सचिव
६. मा. विरोधी पक्षनेता, विधानसभा/विधान परिषद, महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय, मुंबई
७. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
८. अपर मुख्य सचिव (वित्त विभाग), मंत्रालय, मुंबई
९. प्रधान सचिव (उद्योग), उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१०. प्रधान महालेखापाल (लेखा परिक्षा)-१, महाराष्ट्र, मुंबई
११. प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-१, महाराष्ट्र, मुंबई
१२. प्रधान महालेखापाल (लेखा परिक्षा)-२, महाराष्ट्र, नागपूर
१३. प्रधान महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता)-२, महाराष्ट्र, नागपूर
१४. संचालक, लेखा व कोषागारे, मुंबई
१५. अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई
१६. विकास आयुक्त (उद्योग), उद्योग संचालनालय, मुंबई.
१७. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई.
१८. अर्थ सल्लागार व मुख्य लेखाधिकारी, महाराष्ट्र राज्य खादी व ग्रामोद्योग मंडळ, मुंबई.
१९. सर्व सह सचिव/उप सचिव/अवर सचिव/कक्ष अधिकारी, उद्योग, ऊर्जा, कामगार व खनिकर्म विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२०. अवर सचिव(प्रशासन-१), उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
२१. कार्यासन अधिकारी, वित्त विभाग (व्यय-१६/अर्थसंकल्प-३,१४/अर्थोपाय), मंत्रालय, मुंबई.
२२. निवड नस्ती (उद्योग-६).